

principperne omtales, alt i en ramme af de vekslende kår for dansk videnskab. Bogen slutter med statistiske tabeller; et register havde nok også været på sin plads.

Vagn Dybdahl

Ellen Marie Helver, Gitte Rosenhøj & Steffen Høgh: *Litteratur om Gentofte Kommune*. (Gentofte Kommunebibliotek, 1976). 473 s.

Gentofte som hjemsted for en række personer, der ned gennem tiden har indtaget en fremtrædende plads i dansk historie giver en lokalbibliografi som denne en særlig interesse. Til dette kommer yderligere, at der uden tvivl i historieforskningen, navnlig socialhistorien, vil være stigende behov for at følge udviklingen på lokalt plan. Alene det sidste giver fyldige lokalbibliografier deres særlige værdi. I begge de nævnte henseender rummer Gentofte-bibliografien et stort og ellers i mange tilfælde skjult stof; særlig værdifuld er henvisningerne til afsnit i større bøger, ofte om andre emner end lige Gentofte. Det er beklageligt, at bibliografien – som de fleste andre danske – ikke medtager skønlitteraturen.

Vagn Dybdahl

Henrik Fangel: *Haderslev bys historie, 1800–1945, I*. (Udgivet af Haderslev Bank, 1975). 574 s.

Med Henrik Fangels vægtige bind om Haderslev bys historie i årene 1800–1870, det første af to bind om byens historie i tidsrummet mellem 1800 og 1945, foreligger på flere punkter noget nyt inden for dansk byhistorie. I væsentlig højere grad end i tidligere arbejder er det den almindelige brede befolkning og dens levevilkår, der er fremstillingens emne.

Dette fremgår klart af en sammenligning med de øvrige større byhistoriske fremstillinger fra den seneste snes år. Ikke færre end tolv andre byer har i disse år fået fremlagt mere samlede skildringer af deres historie, nemlig København, Svaneke, Rudkøbing, de tre fynske byer Fåborg, Svendborg og Nyborg, de to nordjyske byer Frederikshavn og Sæby, Lemvig og de tre sønderjyske Flensborg, Sønderborg og Åbenrå.

Disse byhistorier er vidt forskellige i form og interesseområder, men visse træk er fælles for de fleste. Det gælder her for de danske byhistorier som for de udenlandske, at man ser et utal af temaer, emner og synspunkter. De optræder i flere af byhistorierne i en mere eller mindre tilfældig blanding, fordi der mangler et hovedsynspunkt, fordi fremstillingen har mange forfattere og ikke er arbejdet sammen, eller fordi den er styret af tilfældigt bevaret, eventuelt lettilgængeligt, kildemateriale eller tilfældig tidligere litteratur. Fremstillingerne kan dermed få et tilfældigt, usammenhængende, brudstykkeagtigt og alt for lokaltbestemt præg. Der gøres ikke noget forsøg på at se bysamfundet som en helhed, hvor erhvervsforhold, produktion og omsætning er afgørende for byens liv og dens økonomiske og sociale forhold.

Som helhed dominerer vel i fremstillingerne de kommunale forhold og erhvervslivet, idet disse områder omfatter henholdsvis ca. 31 og 16 pct. af stoffet; til de kommunale forhold regnes her bystyret, embedsmænd, skoler, sundhedsvæsen, byens indtægter og udgifter, gader og veje, kommunale værker, havn m.m. Disse områder er centrale i byens og bysamfundets historie; alligevel udgør de tilsammen mindre end halvdelen af fremstillingerne, idet skildringer af begivenheder, herunder ikke mindst krige, og kirken, politiske forhold og fysiske for-